

Njegova bibliografija obsega tudi raziskave nekaterih obrtnih dejavnosti. Predstavil je domačo lesnopredelovalno dejavnost in obrt v Posavinju in Posotelju ter razvoj obrtnih dejavnosti v celjski občini po 2. svetovni vojni. Tudi v teh raziskavah skuša osvetliti obrtne dejavnosti iz različnih zornih kotov in prikazati ter ovrednotiti njihovo neposredno vpetost v pokrajinski sistem.

Prof. dr. A. Sore je edini med nami, ki je načrtno preučil tudi stare strešne kritine v celjski regiji. Vse do nedavna je bila kritina pomembna gradbena prvina, ki je soodločala pri konstrukcijski zasnovi strehe in je bila domala neposredno povezana z okoljem (npr. slama, skodla, pohorski skril, domači bobrovec itd.). Prav tako je naš jubilat edini med geografi, ki so ga pritegnile nekatere zemljepisne značilnosti in posebnosti pokopališč na območju Savinjsko-Sotelske Slovenije.

Tudi v zadnjem času je Soretova raziskovalna vnema živa in plodna. Postregel nam je s pregledom in obsežnim seznamom krajevnih imen, proučil in zamejil je značilna ledinska in krajevna imena na območju celjske regije in prav s tega območja je zbral in komentiral tudi vodna imena. Skratka, v zadnjih letih je sistematično zbiral in razčlenjeval ter pojasnjeval najrazličnejša zemljepisna imena, ki s starejšo generacijo prebivalstva nenavadno hitro izginjajo iz človekovega spomina.

Znanstvenoraziskovalno delo prof. dr. A. Soreta je raznovrstno, na nekaterih področjih celo pionirsko, in pomeni dragocen in marsikdaj tudi izviren prispevek k poznavanju geografskih značilnosti celjske pokrajine in njenega zaledja. Z vestnim delom, dokumentiranimi spoznanji in izpeljavami in sploh z inovativnim pristopom k predstavitvi in pojasnjevanju prenekaterih aktualnih geografskih pojavov in procesov je v mnogočem obogatil slovensko geografsko misel in njena splošno veljavna spoznanja. Za ves njegov trud in za vsa njegova znanstvenoraziskovalna spoznanja, ki jih je vgradil v slovensko geografijo, smo prof. dr. A. Soretu iskreno hvaležni. Ob njegovem življenjskem prazniku mu želimo, da bi mu zdravje še naprej prizanašalo in omogočalo ter podpiralo sprostitve njegovih ustvarjalnih moči! In da bi nas še dolgo seznanjal z geografskimi problemi celjske regije!

Milan Natek

Marjorie M. Sweeting (1920–1994)

Med krasoslovci vsega sveta je boleče odjeknila vest, da je na silvestrovo lanskega leta po hudi bolezni zapustila naše vrste ena velikih sodobnih krasoslovskih osebnosti univerzitetna profesorica iz Oxforda dr. Marjorie M. Sweeting. Slovenski krasoslovci se je spominjamo zaradi njene naklonjenosti do slovenskega in dinarskega krasa, kar se je kazalo bodisi v njenih temeljnih delih o krasu, njenih pogostih obiskih pri nas in v njeni pomoči pri vzgoji raziskovalcev z dinarskega krasa. Začetki zanimanja za slovenski in sosednji dinarski kras segajo v obdobje kmalu po

vojni. Iz dnevnika Pavla Kunaverja povzemamo, da je bila junija 1951 na deset-dnevnem študijskem obisku v Sloveniji in je pod njegovim vodstvom obiskala vse znamenitejšje turistične in krasoslovno pomembne kraje in znamenitosti Slovenije, od Bohinja in Savice, preko Bleda, Cerkniškega jezera, Rakovega Škocjana, Planinskega polja z Vranjo jamo, dalje Postojnsko jamo, Predjamo, Škocjanske jame in vso Istro. Še temeljiteje pa se je seznanila s slovenskim in ostalim dinarskim krasom predvsem v času 4. mednarodnega speleološkega kongresa leta 1965, ko se je udeležila predkongresne ekskurzije v visokogorski kras Triglava in sedmerih triglaviških jezer, ter pokongresne ekskurzije vzdolž jadranske obale vse do Črne gore. Tudi kasneje je še prihajala k nam na različne simpozije, na primer leta 1978 na simpozij o intenzivnosti zakrasevanja, pa na sestanek o človekovem vplivu na kras leta 1987, ko ji je Geografsko društvo Slovenije za njene zasluge pri krepitevi strokovnih stikov med britansko in slovensko geografijo in krasoslovjem podelilo posebno priznanje (seja IO ZGDS, 17. 9. 1987). V njenem glavnem delu *Karst Landforms* iz leta 1972 je mogoče opaziti globok vtis, ki ji ga je zapustilo bivanje v Sloveniji in ostalih delih dinarskega krasa. Večkrat je vodila tudi krasoslovne ekskurzije za oxfordske študente geografije po naših krajih.

Profesorica Sweeting se je rodila 28. februarja 1920 v družini pianistke in univerzitetnega profesorja geologije in ji je takorekoč že v zibko bilo položeno znanje in zanimanje za naravoslovje. Po materi je podedovala ljubezen do glasbe, zlasti do opere, a nikoli se ji ni uresničila življenjska želja, da bi obiskala opero v Bayreuthu. Svojo kariero je pričela s študijem v Cambridgeu, kjer je bila najprej raziskovalec, leta 1948 pa je doktorirala s tezo o kraških oblikah v karbonskem apnencu območja Ingleborough v južnih Peninah. Z njeno disertacijo je ta pokrajina postala znana kot eno od značilnih kraških območij na svetu. S preselitvijo v Oxford (1954) je postala "tutor" v kolidžu St Hugh's in hkrati predavatelj na oxfordski School of Geography, nazadnje pa še "reader", malo pred upokojitvijo 1987. Vmes je nekaj časa celo predstojnikovala temu inštitutu, kar je sicer za žensko v angleških, in še posebej oxfordskih razmerah, redkost. V Oxfordu je preživela polnih 33 let in tudi po zaslugi njene strokovnosti, znanstvenega pristopa in mednarodnega priznanja je postala tamkajšnja geografija uglednejša. Njena zasluga je vzgoja velikega števila britanskih krasoslovcev in geografov, ki so se uveljavili na vseh koncih sveta. Zato je njeno ime bilo spoštovano v vseh angloameriških geografskih in posebej geomorfoloških krogih, nič manj pa tudi drugod po svetu.

Zanimivo bi bilo zvedeti, zakaj se je odločila za študij krasa v Veliki Britaniji, domnevamo pa lahko, da se je v svoji mladosti lotila geomorfološko manj znanega in za temeljno raziskovanje zato tem bolj hvaležnega območja in področja. Yorkshirski kras je bil znan po jamah že prej, zlasti po breznu Gaping Ghyll, a pred Sweetingovo je bilo to območje bolj domena geologov. Sweetingova je raziskovala predvsem drobno morfologijo kraškega površja in vzporednice med površinsko morfologijo in podzemeljskimi jamskimi nivoji. Pri tem ji je pomagalo tudi njeno jamarsko znanje. Yorkshirski kras in njegova uspešna predstavitev je bila zanjo odskočna deska za

pogled v širši svet, ki je mladi Angležinji že po tradiciji nudil nešteto priložnosti za potovanja in uveljavitev. Najprej je obiskala kras v Maleziji, nato na Jamajki in še pogorje Fitz-Roy v Avstraliji. Vmes je mnogo potovala po Evropi in sistematično spoznavala najpomembnejša kraška območja. Potem ko je vzgojila že vrsto nadebudnih krasoslovcev, se je že v zrelih letih odpravila na daljša potovanja v nekatere pomembne kraške pokrajine. V sedemdesetih in osemdesetih letih je zato objavljala skoraj izključno dela o krasu Sarawaka in južne Kitajske. S tem je prispevala bogat delež v svetovno zakladnico znanja o različnih svetovnih kraških tipih in območjih, zlasti o tropskem krasu. Južna Kitajska in njena kraška pokrajina Guilin sta postali objavljena dežela dr. Sweetingove in zato ji je posvetila knjigo o Krasu Kitajske, ki bo izšla konec leta 1995.

Vsi, ki se danes s spoštovanjem in hvaležnostjo spominjamo profesorice Sweeting, poznamo tudi njeno bogato delo na področju kraške denudacije, ki ji je posvetila precej svojega raziskovalnega napora. Bila je eden od začetnikov dinamičnega pogleda na razvoj krasa in s tem tudi začetnikov teoretičnega razglabljanja o intenzivnosti korozije v krasu in njenega konkretnega merjenja. Zato je bila dalj časa na čelu komisije Mednarodne speleološke zveze za to področje. Zelo pomembno je bilo tudi njeno poznavanje vpliva petrologije apnencev na kraški proces in morfologijo.

Udeležila se je brezštevilnih mednarodnih krasoslovnih in speleoloških sestankov, bila je gostujoči profesor na številnih ameriških, avstralskih in južnoafriških univerzah in je povsod veljala za vrhunskega strovnjaka, kar dokazujejo številna domača in tuja priznanja. Bila je "persona grata" tudi v Franciji, kjer so jo še posebej upoštevali zaradi njene sposobnosti mednarodne znanstvene komunikacije in premagovanja jezikovnih in metodoloških ovir. Nemalokrat je v skupnih delih sodelovala s kolegi iz te in drugih dežel.

Z odhodom Miss Sweeting se morda končuje neko pomembno obdobje razvoja krasoslovja v drugi polovici tega stoletja, v katerem je zapustila globoke sledove. Mnogi smo bili deležni njenega znanja in usmerjanja, vsem je zapustila vse kar je vedela in spoznala. Vse življenje je dr. Sweetingova živela samo za svoje študente in za kras in tako življenje je bilo vredno živeti. Zato se vsi, ki smo se imeli priložnost srečati se z njo, spominjamo pokojnice kot blage in prijazne osebnosti, ki je znala študentom razdajati znanje, iz krasa pa izvajati njegove skrivnosti.

Jurij Kunaver